Buikkatheter (suprapubische katheter)

Een buikkatheter is een flexibel slangetje dat via een sneetje in de buikwand in de blaas wordt gebracht. Om te voorkomen dat de katheter uit de blaas glijdt zit er aan het uiteinde een ballonnetje dat gevuld wordt met water. Via de katheter kan de urine aflopen in een urineopvangzak.

De katheter kan 8 tot 12 weken blijven zitten. Daarna zal de arts of verpleegkundige de katheter verwisselen of verwijderen. Hieronder vindt u meer informatie over de verzorging van de buikkatheter en hoe u omgaat met de verschillende urinezakken.

Verzorging buikkatheter

Nadat de buikkatheter voor het eerst is ingebracht, wordt er rondom de katheter een steriel gaas aangebracht. De eerste 5 tot 7 dagen moet u dit verband iedere dag verschonen. Lees hieronder hoe u dit het beste kunt doen:

De eerste 5 tot 7 dagen moet u het verband iedere dag verschonen. Verwijder het verband en maak de huid rond de plek waar de katheter uit de buik komt goed schoon met water.

U kunt gewoon douchen met de buikkatheter en hoeft niet bang te zijn dat de katheter eruit valt. Na het wassen legt u een ingeknipt steriel gaas rond de katheter. Plak het gaas op de buik vast met een papieren pleister. Na 5 tot 7 dagen kunt u stoppen met dit verband.

Tip: Draai af en toe de katheter. Zo voorkomt u dat deze vast gaat zitten in de wond.

Verschillende soorten urinezakken

Er bestaan verschillende soorten urinezakken:

Beenzak

Overdag wordt de urine opgevangen in een urine-beenzak. Deze heeft meestal een inhoud van 500 tot 750 ml en kan 5 tot 7 dagen aan de katheter verbonden blijven. De beenzak wordt gedragen met bandjes om het been. Aan de onderkant van de beenzak zit een aftapkraan. Als de zak vol is, kunt u de urine via deze kraan eenvoudig in het toilet laten lopen. De beenzak draagt u overdag onder uw gewone kleding. Bevallen de beenbandjes niet, dan bestaan er ook andere soorten beenzakhouders. De poli Urologie of de verpleegkundig consulent continentiezorg kan hier meer informatie over geven.

Nachtzak

's Nachts wordt de urine opgevangen in een urine-nachtzak. Deze zak kan meer urine opvangen, zodat u rustig door kunt slapen. Deze nachtzak kan gekoppeld worden aan de urine-beenzak.

Nachtzak voor dag en nacht (duurzame nachtzak)

Als u bedlegerig bent, of rolstoelgebonden, dan kan de urine-nachtzak ook rechtstreeks aan de katheter verbonden worden. Deze duurzame urinezak is voor **meerdaags gebruik** en kan 5 tot 7 dagen gebruikt worden en kan met een rekje aan de zijkant van het bed worden opgehangen. Het is belangrijk dat de urine-nachtzak altijd lager hangt dan de blaas, dus lager dan de matras.

Gebruiksaanwijzing urinezakken

De katheter en de beenzak vormen een gesloten afvoersysteem. Dat houdt in dat de beenzak ongeveer 5 tot 7 dagen aan de katheter verbonden blijft. De beenzak mag alleen van de katheter losgekoppeld worden als u deze wilt vervangen. Het behoud van dit systeem is belangrijk: hierdoor vermindert u de kans op infecties. Hieronder leest u:

- hoe u de beenzak kunt verwisselen;
- hoe u voor de nacht de urine-nachtzak koppelt aan de beenzak;
- hoe u de urine-nachtzak verwisselt als u deze direct gekoppeld heeft aan de katheter in plaats van aan de beenzak;
- hoe u omgaat met een katheterventiel als u die heeft in plaats van urineopvangzakken.

1. Verwisselen urine-beenzak

U kunt de beenzak 5 tot 7 dagen gebruiken. Zo nodig verwisselt u de beenzak eerder bijvoorbeeld bij geurvorming. Als u de zak verwisselt, doet u dit op de volgende manier:

- Leeg regelmatig de beenzak in het toilet.
- Sluit de aftapkraan van de nieuwe beenzak.
- Als u beenbandjes gebruikt: schuif deze door de daarvoor bestemde openingen in de beenzak. Als u een beenzakhouder gebruikt, doet u deze eerst om.
- Verwijder de beschermdop van de slang van de nieuwe beenzak.
- Vouw de katheter die uit uw blaas loopt aan het uiteinde dubbel of knijp hem dicht.
- Koppel de oude beenzak los van de katheter.
- Maak eerst de binnenkant van de katheteropening schoon met een wattenstokje met chloorhexidine en reinig vervolgens het uiteinde van de slang van de beenzak.
- Chloorhexidine kunt u kopen bij de drogist of de apotheek. Het wordt meestal niet vergoed door de verzekering.
- Koppel de nieuwe beenzak aan.
- Gebruikt u beenzakbandjes: bevestig deze aan uw boven- of onderbeen. Gebruikt u een beenzakhouder: breng dan de beenzak hierin aan.
- Doe de oude beenzak in de vuilnisbak.

2. Koppelen nachtzak aan beenzak

Wilt u de urine-nachtzak koppelen aan de urinebeenzak, dan volgt u de volgende stappen:

- Verwijder de beschermdop van de slang van de urine-nachtzak.

- Reinig het uiteinde van de slang van de urine-nachtzak en de binnenkant van de aftapkraan van de beenzak met een wattenstokje met chloorhexidinetinctuur.
- Koppel de slang van de urine-nachtzak aan de aftapkraan van de beenzak.
- Open de aftapkraan van de beenzak.
- Bevestig de urine-nachtzak aan het rekje en hang dit aan de zijkant of achterkant van uw bed.
- Sluit ‘s ochtends de aftapkraan van de beenzak.
- Koppel de urine-nachtzak los van de beenzak.
- Reinig het uiteinde van de aftapkraan van de beenzak met een wattenstokje met chloorhexidinetinctuur.
- Leeg de volle urine-nachtzak in het toilet en reinig deze volgens voorschrift.

3. Verwisselen duurzame nachtzak

U kunt de urine-nachtzak die rechtstreeks aan de katheter verbonden is 5 tot 7 dagen gebruiken. Zo nodig verwisselt u de zak eerder, bijvoorbeeld als deze vies ruikt. Volg stapsgewijs onderstaand schema als u de zak verwisselt:

- Sluit het aftapkraantje van de nieuwe urine-nachtzak.
- Verwijder de beschermdop van de slang van de urine-nachtzak en reinig het uiteinde met een wattenstokje met chloorhexidine.
- Vouw de katheter die uit uw blaas loopt aan het uiteinde dubbel of knijp hem dicht.
- Koppel de oude urine-nachtzak los van de katheter.
- Reinig de binnenkant van de katheteropening met een wattenstokje met chloorhexidine.
- Koppel de nieuwe urine-nachtzak aan.
- Bevestig de urine-nachtzak aan het rekje en hang dit aan de zijkant van uw bed.
- Leeg de volle urine-nachtzak in het toilet en gooi de zak daarna in de vuilnisbak.

4. Katheterventiel i.p.v. urinezak?

Als u in plaats van een been- of urine-nachtzak een katheterventiel gebruikt, moet u de blaas iedere 3 tot 4 uur legen, ook ’s nachts. Daarvoor moet u het hendeltje omhoog en omlaag doen.

Als de urine te lang in de blaas blijft, kunt u een blaasontsteking krijgen. Het is daarom beter om ‘s nachts een urine-nachtzak te gebruiken, zodat de urine uit de blaas kan lopen. Voordeel van het ventiel is dat u de nachtzak erop kunt aankoppelen zonder de verbinding te verbreken.

Schoonmaken urine-nachtzak

U kunt de urine-nachtzak die u koppelt aan de beenzak in de nacht 7 dagen gebruiken. daarna moet u een nieuwe zak aansluiten voor de nacht. Om infecties te voorkomen, moet de nachtzak dagelijks gespoeld worden met gewoon leidingwater en azijn (voor huishoudelijk gebruik).

U kunt de nachtzak het beste ‘s ochtends schoonmaken, nadat u deze heeft afgekoppeld van de beenzak. De zak kan dan een aantal uren drogen voordat u de zak weer gebruikt. Leg de zak op een koele plaats.

Voorkom blaasontsteking

Omdat u een katheter gebruikt, heeft u een grotere kans om een blaasontsteking op te lopen. Om dit risico te

beperken, kunt u zelf het volgende doen:

- Was uw handen voor en na iedere behandeling van de katheter.
- Reinig altijd de aansluitingen tussen katheter en opvangzak met een wattenstokje met chloorhexidine.
- Let op dat er geen knikken zitten in de verbindingsslang tussen de katheter en de urinezak.
- Zorg dat de urinezak altijd lager hangt dan uw blaas. Anders kan de urine niet goed in de opvangzak lopen.
- Drink iedere dag een ruime hoeveelheid (minimaal 2 liter per dag).

Wanneer arts waarschuwen

Soms kan het gebeuren dat er urine langs de katheter stroomt. Dit kan een aantal oorzaken hebben, namelijk:

- Er zit een knik in de katheter.
- Er zit een knik in de verbindingsslang van de urineopvangzak.
- De katheter zit verstopt door gruis, slijm of door een bloedstolsel.
- De katheter ligt niet goed in de blaas.
- U heeft blaaskrampen.

De eerste 2 oorzaken kunt u zelf verhelpen door de katheter of de verbindingsslang zelf weer in de juiste stand terug te brengen (de knik eruit te halen). In alle andere gevallen moet u contact opnemen met uw huisarts of uw arts in het ziekenhuis.

Als de katheter eruit is gevallen, bel dan tijdens kantooruren direct uw huisarts of uw uroloog in het ziekenhuis. Buiten kantooruren belt u in dit geval en bij andere spoedeisende zaken de Spoedeisende Hulp.

Meestal kan er dan zonder problemen binnen een uur weer een nieuwe katheter in uw blaas worden geschoven. Na dit uur zal het veel moeilijker zijn om weer een katheter in te brengen.

Ontsteking

Als de insteekopening rood ziet, pijnlijk is of als er pus uit komt, neem dan ook contact op met uw huisarts of met uw uroloog (tijdens kantooruren). Zorg ervoor dat er niet aan de katheter wordt getrokken.

Katheter verwijderen of verwisselen

De arts die u behandelt, spreekt met u af hoe lang u de katheter moet dragen en wanneer deze moet worden verwisseld of verwijderd. Meestal wordt een suprapubische katheter om de 6 tot 12 weken vervangen. De eerste keer wordt de katheter altijd in het ziekenhuis vervangen. Daarna kan uw huisarts of wijkverpleegkundige dit doen.

Contact opnemen

Heeft u na ontslag dringende vragen? Neem dan gerust contact met ons op:

Tot 24 uur na ontslag

• Tijdens kantooruren met de poli Urologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie), T 088 320 25 00
• Buiten kantooruren met de Spoedeisende Hulp (https://www.antoniusziekenhuis.nl/locaties-routes/spoedeisende-hulp), T 088 320 33 00.

24 uur na ontslag

- Tijdens kantooruren met de poli Urologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie), T 088 320 25 00.
- Buiten kantooruren met de huisartsenpost in uw regio.

Expertise en ervaring

De urologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben uitgebreide expertise op het gebied van alle algemene urologische zorgvragen. Vanwege de omvang van de urologische praktijk hebben zij veel ervaring op het gebied van alle mogelijke urologische ziektebeelden. Daarnaast beschikken zij over de meest moderne apparatuur om tot een goede diagnose te komen en de voor u meest passende behandeling aan te kunnen bieden.

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Urologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie)
- Gynaecologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie)

Contact Urologie **T 088 320 25 00**